

diska Šu 1152 obč. zák. přiměřenou. I odvolací soud posoudil přiměřenost odměny této jednak jako celku, jednak dle jednotlivých položek. Tím nebyla nijak dotčena možnost, aby advokát žádal odměnu paušálně a úměrně hodnotě věci, naopak tím se dostalo otázce přiměřenosti řešení dvojího, bedlivějšího a spolehlivějšího. Nesejde při tom na tom, zda-li »účty« předložila žalobkyně nebo žalovaný, ale na tom sejde, že účty těmi v podrobnostech zobrazen byl odvolacímu soudu rozsah celé odměňované činnosti, tedy že byl pro posouzení přiměřenosti činnosti získán základ, veskrze i v podrobnostech spolehlivý. Dovolatelkou požadované užití Šu 863 obč. zák. a její tvrzení, že při posuzování přiměřenosti mělo být povšimnuto také »zvyklosti«, totiž obvyklé procentuální sazby dle výše hodnoty předmětu, advokátní komorou schvalované, není odůvodněno Šem 1152 obč. zák., ale také by odporovalo podstatě námitek odpůrce, podle nichž právě paušálně požadované odměně byla vytknuta žalovaným nepřiměřenost. Odvolací soud tedy nepochybil, když, maje o přiměřenosti rozhodnouti, nerozhodl o odměně paušálním určením jejím a že se dokonce nedal vázati advokátní komorou a jejími obvyklými sazbami, jak se toho domáhala dovolatelka.

Čís. 2287.

Konto W.

V tom, že se komitent ohradil proti zřízení W-konta a neschválil výpisů z něho, nelze ještě spatřovati použití práva dle Šu 376, odstavec třetí obch. zák. Svou vůli, že se chce držeti komisionáře jako smluvníka musí komitent projevit neprodleně po té, kdy obdržel od komisionáře vyúčtování o provedeném příkaze, z něhož je patrné, že, ač nepojmenoval jiného smluvníka, přece nechce býti pokládán za přímého smluvníka.

Tím, že komisionář nakládal s výtěžkem za prodané zboží, nevzniká přímý právní poměr mezi ním a komitentem, nýbrž tento může na onom žadateli, by mu vydal, čeho se mu transakcí dostalo nebo nahradil komitentovi, co mu tím ušlo.

(Rozh. ze dne 14. února 1923, Rv I 844 22.)

Žalovaná banka prodala k příkazu žalobkyně koncem ledna a počátkem února 1919 na vídeňské burse cenné papíry, jež měla žalobkyně u ní v úschově, připsala výtěžek na t. zv. konto W. a zpravila o tom žalobkyni. Manžel žalobkyně ohradil se ihned u žalované banky proti dobropisu výtěžku na konto W. a neschválil výpisu z něho. Žaloba o zaplacení výtěžku v Kč byla zamítnuta soudy všech tří stolic. Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Kdyby bylo v tomto případě lze použití ustanovení třetího odstavce čl. 376 obch. zák., byla by žaloba ovšem odůvodněna, poněvadž by tu byl přímý poměr mezi žalobkyní jakožto prodatelkou a žalovanou jakožto tuze m s k o u k u p i t e l k o u akcií, tudíž i pohledávka, vzniklá

v t u z e m s k u a nikoli mimo území republiky Československé, a proto nařízení vlády ze dne 6. února 1919 čís. 57 sb. z. a n. nemělo by místa, jak Nejvyšší soud opětovně vyložil (srovn. rozhodnutí čís. 686, 754, 802 sbírky, pořádané presidiem Nejvyššího soudu). Opačný názor žalované a odvolacího soudu, opíraný hlavně o Grünhutovy vývody ve spise »Das Recht des Kommissionshandels«, byl také již opětovně vyvrácen Nejvyšším soudem, který nemá příčiny, by se odchýlil od svého stanoviska. N e n í t u však předpokladů třetího odstavce čl. 376 obch. zák. Dle tohoto ustanovení zákona jest komitent ovšem o p r á v n ě n, držeti se jako kupitele (prodatele) komisionáře samého, nepojmenoval-li tento — jako v tomto případě — zároveň s oznámením o provedení příkazu někoho jiného jako kupitele (prodatele). Hledíc k dalekosáhlým důsledkům tohoto vstupu komitenta (na rozdíl od vstupu komisionáře dle prvního odstavce čl. 376 obch. zák.), nutno však žádati, by komitent způsobem, vylučujícím jakoukoliv pochybnost, včas poučil vůči komisionáři práva, jež mu propůjčuje čl. 376 odstavec třetí obch. zák., jehož se však, jako každého práva, může vzdáti ne jen výslovně, nýbrž i mlčky (§ 863 obč. zák.), a prohlásil, že se nedrží komisionáře jako kupitele (prodatele). Ale toho právě žalobkyně neučinila. V tom, že její manžel se ohradil proti zřízení konta W. a neschválil výpisů z tohoto konta, nelze ještě spatřovati použití práva dle čl. 376 odstavec třetí obch. zák., ježto mohl manžel žalobkyně při tom vycházeti i z jiných právních hledisek, než právě s hlediska čl. 376 obch. zák. Zásadně lze sice připustiti, že použití práva dle tohoto článku zákona není vázáno na určitou lhůtu a časově není omezeno, ale právním pravidlem, jež uznává literatura a judikatura, jest též, že, zaslal-li komisionář komitentovi vyúčtování o provedení příkazu, z něhož jest patrné, že, ač nepojmenoval jiného kontrahenta, přece n e c h c e býti pokládán za přímého smluvníka — jak tomu bylo v tomto případě — komitent musí bez odkladu dáti na jevo svou vůli, že se chce držeti komisionáře jako přímého kontrahenta, jinak se pokládá za to, že se vzdává tohoto svého práva a spokojuje se s nároky, které mu přísluší proti komisionáři jako zmocněnci dle čl. 361 a násl. obch. zák. Opačný názor nelze uvést v soulad se zásadou obchodnické poctivosti a slušnosti, a byla by také ohrožena žádoucí jistota v obchodním styku, kdyby komitent, jenž původně nepomýšlel na to, použití práv, plynoucích z čl. 376 odstavec třetí obch. zák., dodatečně, dokonce po drahé době, když by se mu to právě hodilo, chtěl na újmu komisionáře těžiti z okolnosti, které před tím nepřikládal žádného významu, že mu komisionář svého času nepojmenoval kupitele (prodatele). To platí také v tomto případě o žalobkyni, která si teprve v žalobě, podané po více než osmnácti měsících, vzpomněla na ustanovení čl. 376 odstavec třetí obch. zák., byvši na ně patrně upozorněna rozhodnutími Nejvyššího soudu, která mezi tím byla vydána. Pouhé mlčení není ovšem samo o sobě za pravidelných poměrů ani souhlasem, ani vzdáním se práv, ale nabývá toho významu tam, kde provázející okolnosti nedopouštějí důvodně pochybovati o tom, že by strana nemlčela, kdyby nesouhlasila nebo nevzdávala se práv, kde tedy mlčení nelze vykládati jinak, než jako souhlas nebo zřeknutí se (§§ 863, 914 obč. zák., čl. 279 obch. zák.), zvláště ve styku obchodním, který

jest ovládán zásadou důvěry a poctivosti, a v těch případech, kde zájmy druhé strany toho vyžadují, by spolusmluvník se výslovně vyjádřil, chce-li přivoditi určité právní důsledky. Shrnuje to, co dosud uvedeno, zdurazňuje dovolací soud, že v tomto případě rozhoduje nikoli to, že manžel žalobkyně se ohradil proti kontu W. a neschválil výpisů z tohoto konta, nýbrž okolnost, že žalobkyně, nepouživši náležitě a včas práva ule třetím odstavec čl. 376 obch. zák., nemůže více uplatňovati tohoto práva. Jakmile tu však není předpokladů čl. 376 odstavec třetí obch. zák., nelze tvrditi, že vzešel mezi stranami přímý poměr prodatele ke kupiteli, nýbrž zůstává při právních pravidlech, platných pro poměr komisionářsky, při němž komisionář provádí obchod sice vlastním jménem, ale na účet komitenta (čl. 360 obch. zák.), a povinen jest, dáti komitentovi to, co on (komisionář) z obchodu má k pohledávání, a tak, jak toho sám může požadovati (čl. 361 obch. zák.). Ježto pak splatnost výtěžků akcií, prodaných, jak zjištěno, na Vídeňské burse, nastala v době, kdy bylo již vydáno nařízení ze dne 6. února 1919, čís. 57 sb. z. a n., zakazující bezvýjimečně jakýkoliv převod takovýchto uhrad do tuzemska, nemůže žalovaná, dokud zákaz ten nebude zrušen, vyplatiti žalobkyni výtěžek v korunách československých, poněvadž nemůže na svém spolusmluvníku žádati, by jej zaplatil v korunách československých. Žalobkyně tvrdila, že žalovaná s pohledávkou, pocházející z prodeje sporných akcií, ve Vídni disponovala a jí pro sebe použila. Kdyby tomu tak bylo, mohla by žalobkyně po případě žádati, by jí žalovaná vydala to, čeho se jí touto transakcí dostalo, nebo nehradila to, co žalobkyni touto transakcí snad ušlo, nikdy však neopodstatňovala by tvrzení okolnost nároku na výplatu sporných výtěžků akcií v korunách československých, který jediné jest předmětem tohoto sporu. Nelze tudíž spatřovati vadnost odvolacího řízení v tom, že ani odvolací soud nepřipustil dukazu, nabízených v tom směru, a příslušné vývody dovolacího spisu, obsahující ostatně četné novoty, k nimž nelze přihlížeti (§§ 482, 413 c. ř. s.), nejsou s to, by oduvodnily návrh na zrušení odvolacího rozsudku.

Čís. 2288.

Ručení okresního silničního fondu na Moravě za škodu z nedbale zřízené dešťové strouhy přes silnici. Právnícká osoba ručí při závazku z náhrady škody za své representanty bezpodmínečně, za zřízence pak pouze v mezích §u 1315 obč. zák.

(Rozl. ze dne 14. února 1923, Rv II 329 22.)

Přes silnici, spravovanou okresním silničním výborem na Moravě, vedl otevřený svodní prutok. Poněvadž prutok zamrzl, vysekal v něm cestář rýhu o kolmých stěnách. Žalobce jel po silnici s dvojspřežením, při přejíždění rýhy uklouzla klisna, zapadla do rýhy a byla ojí udeřena do břicha. Následkem úrazu kobyla zmetala. Žalobce proti okresnímu silničnímu fondu o náhradu škody bylo oběma nižšími soudy vyhověno, odvolacím soudem mimo jiné z těchto důvodů: Nesprávné právní posouzení spatřuje odvolatel v tom, že soud první sto-